

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩ ΣΚΟΛΕΙΩ ΜΑΣ

Στή φίλη Δα Ε. Ξ.

Ἐκαθόμαστε σ' ἓνα καφενεῖο στὸ περιγιάλι, ἀπομεσήμερο — πρὸς τὸ δειλὶ — τρία-τέσσερα κορίτσια ὄχι μόνον μὲ γαλλικὰ καὶ πιάνο, μὰ καὶ μὲ παιδαγωγικά, κι ἄλλα τόσα παλληκάρια, φοιτητὲς ἄλλοι καὶ ἄλλοι τελειόφοιτοι γυμνασίων μόνον. Ὅσο καὶ νᾶστριβεν ἢ κουβέντα στὰ συνειθισμένα, ὅσο καὶ νᾶδειχναν οἱ δεσποινίδες πὼς δὲν εἶχαν ὄρεξη γιὰ τίποτε πέρα ἀπ' τὸ καπέλλο τῆς μόδας τούτης, ἢ κείνης τῆς μόδας τὸ φουστάνι καὶ τὸ πολὺ πολὺ γιὰ λίγα λόγια γιὰ τὴ θάλασσα ποὺ εἶταν ὁμορφὴ κι ἀπέραντη, καὶ ὑπέροχη μὲ τὴ γαλήνη τῆς καὶ μὲ τοῦ ἡλίου τὶς ἀχτίδες πάνου τῆς· ὅσο καὶ νᾶμιοιζε καὶ σὲ μᾶς σωστὸ καὶ δὲν εἶτανε ὥρα γιὰ τίποτις ἄλλο παρὰ γιὰ νὰ χαιρόμαστε τὶς λιγερὲς παρθένες κοντὰ μᾶς, κατάδραδα, μὲ τὸ γιὰλὸ στὰ πόδια μᾶς καὶ μὲ τὰ περισσόκαλλὰ τὰ χρώματα τῆς Δύσης ποὺ μόλις ἄρχιζε· πάλι γένηκεν ἀλλοιῶς. Κι ἔφταιξεν ὁ Γεώργος ὁ Πιάστης, ὁ πρῶτος τῆς παρέας μᾶς, ποὺ τῶχει πάντα συνήθεια καὶ πείσμα νὰν τὰ σοβαρέδη τὰ πράγματα κάθε ποὺ τυχαίνει μὲ δεσποινίδες ἀπὸ κείνες ποὺ λέγονται **μορφωμένες**. Δημοτικιστῆς ἀφτός, ὅπως κι εἶπαι οἱ ἄλλοι, ἐξὸν ὁ Πέτρος ὁ Ζούμπας ὁ μεγαλογενίτης ποὺ ξαίτίας τοῦ παπασκολάρχου του, ποὺ τὸν εἶχε πάρει φόβο, δὲν ἐκοτοῦσε νὰ κοιτάξῃ πέρα ἀπ' τὴ μύτη του. Ἀπ' τὰ κορίτσια κανένα μαλλιάρῳ. Μιὰ εἶτανε πέροι, μὰ ξεγίνηκε φέτος, Ρίχτηκε πρῶτα ἀφτῆς ὁ Γεώργος. Ἡ ἀπάντησή τῆς: «Μὰ ὄχι δὲ νὰ χαλοῦμε καὶ τὴ γλώσσα μᾶς, ὅπως κάνουν οἱ μαλλιάρῳ».

Ὁ φίλος ἀδιάκριτος κάπως ἀπ' τὸν πολλὴ του φανατισμὸ τῶκοψε ὀρθὰ-κορτά: «Δὲ σᾶς χαλοῦμε καθόλου, δεσποσύνη, μὰ ἐσεῖς δὲν ξέρετε τί σᾶς γίνεται». Κι ἐδῶ δὲ σταθήκαμε. Πῆρε τὸ λόγο ἡ δεσποσύνη Ὁλύμπια — παιδαγωγός, νεόβγαλτη ἀπ' τὸ γυμνάσιο καὶ τὸ διδασκαλεῖο τῆς Πόλης — Ζάμπειο. Κι ὁμορφο κοριτσάκι, ἀλήθεια. Ὁμορφότερη ἀμέτρητες φορές ἀπ' τὶς ἰδέες τῆς: οὔτε φκισίδι φορεῖ, οὔτε κοκκαλιάρια εἶναι, οὔτε μπαλασαμιωμένη μοιάζει. οὔτε σουφρώματα στὸ πρόσωπό τῆς, κι ἄθωρα μάτια ἔχει. Ποὺ νὰ πιστεθε κανεῖς πὼς ἀγαπάει ἔτσι τὴν καθαρέδουσα!

Ὁ φίλος μᾶς ἐχάρηκε· τῶδειξεν ἢ ἐκφρασὴ του.

— Ἔλα, τὴν ἔκανε πάλι, τοῦπε πειραχτικά ὁ Γιάγκος, φοιτητῆς τῆς νομικῆς τοῦτος, ρίζου.

Κι ὄχι πὼς εἶμαι ὁμοιδεάτης τοῦ Γεώργου γιὰ

νὰ μοῦ πῆτε πὼς ἴσως προληπτικὰ θαρρῶ νὰ τᾶλεγε καλὰ ὁ φίλος μου. Ὅχι, τὸ παιδί ἤξερε, καὶ ἀιστάνουνταν τί ἔλεγε. Ὅστερα ἀπὸ πολλὰ στριψίματα καὶ πισωπατήματα καὶ μικροτινάγματα ἀπ' τὸ ζήτημα ποὺ τὰ προξενούσε ἢ δεσποσύνη — παιδαγωγός, μπήκαν, ἐπὶ τέλους, σ' ἓναν κύκλο. Κύκλος παιδαγωγικός. Πρόβαλε ρώτημα ὁ Γεώργος.

— Ποιὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς διδασκαλίας, δεσποσύνη; Κάνετε μου τὴ χάρη νὰ μάπανήσετε, ἢ τοῦλάχιστο δόστε μου τὴν ἄδεια νὰπαντήσω ἐγὼ, καὶ μοῦ διορθῶνετε τὰ λάθη, ἂν κἀνω κανένα. Βλέπετε, τὸ ζήτημα ἔχει ἓνα σωρὸ οὐσιαστικώτατες ἔμφες. Γιατί, λοιπόν, νὰ κατανοῦμε στὰ καθέκαστα, στὰ γραφτοδικικά, ποὺ τὸ κάτου-κάτου δὲν εἶναι καὶ δουλειὰ μᾶς νὰν τὰ ξέρουμε, καὶ θάταν ζρόνιμο νὰ τᾶφίναμε στοὺς φιλολόγους τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστήμιου, νὰ περνῶν τὴν ὥρα τους ἔταν δὲν παίζουν πρέφα.

Εἶχε δίκιο ὁ Γεώργος. Ἡ δεσποσύνη ἔλο ξέφευγε σὲ ρήματα κι οὐσιαστικά.

Ἡ δεσποσύνη δὲ μπόρεσα νὰ καταλάβω ἂν κοκκίνιασε—εἶναι τόσο κόκκινη ποὺ δὲν πιστέψω νὰ ὑπάρχη μεγαλύτερος βαθμὸς κοκκινιάδας ὥστε νὰ δείχνουνταν στὰ μελάτα τῆς τὰ μάγουλα. Τὴν εἶδα ὁμοῦ νὰ ξεροκαταπίνῃ. Κι ἂν θᾶλεγε τίποτε ποὺ νᾶμιοιζε ἀπάντηση, ἢ ἂν θᾶφεύγε ἀπ' τὸ χαλαμένο κύκλο, δὲν ξέρω. Ὁ φίλος μᾶς ἐπρόκαμε κι ἀπάντησε:

— Ὁ σκοπὸς τῆς διδασκαλίας εἶναι, νομίζω, ὑποθέτω μαζί σας, δεσποσύνη μου, νὰ ἐδηγήσῃ τὸ μαθητὴ νὰποχτήσῃ γνώσεις, καὶ νὰναπτύξῃ μέσα του τὴ δύναμη ποὺ χρειάζεται νὰ μεταχειριστῇ τὶς γνώσεις ἐτούτες, καὶ νὰν τὶς πληθαίνῃ, καὶ νὰν τὶς πλαταίνῃ. Ἀφτός, κοντὰ σ' ἄλλα, κι ὁ κυριώτερος, θέλω νὰ πιστέψω.

— Πῶς, πὼς; ρώτησεν ἡ δεσποσύνη, σὰ νὰ μὴν ἐπρόφτασε τὸ φίλο μᾶς, ποὺ, εἶναι ἀλήθεια, τᾶπε εἶπα ταῦτα πολὺ γλήγορα.

Ὁ Γεώργος δεφτέρωσε.

Ἡ δεσποσύνη Ὁλύμπια-παιδαγωγός συμφώνησε.

— Λοιπόν, ξακολούθησεν ὁ Γεώργος, ἐπιτρέψατέ μου, γιὰ μιὰ στιγμή, νὰ παραδεχτῶ πὼς ἡ γραμματικὴ, καὶ τὰ ξεροελληνικά σου ποὺ θερμότατα περασπίζεσαι τοῦ λόγου σου, καὶ ποὺ τὸ σχολεῖο μᾶς προσπαθεῖ νὰ μᾶς διδάξῃ τόσα χρόνια, μᾶς καὶ τὰ λατινικά, καὶ τὸ συνταχτικὸ, καὶ τίποτε ἄλλο, κι ὄλα αὐτὰ, νὰ τὰ ποῦμε «γνώσεις».

— Μὰ δὲ μᾶς διδάσκουν μόνον ἀφτὰ στὸ σχολεῖο. Ἀντιμίλησεν ἡ δεσποσύνη, σὰν κουρασμένη: σὰ νὰ βᾶθαινε ὁ φίλος μᾶς.

— Δὲ μᾶς διδάσκουν τίποτε ἄλλο στὸ σχολεῖο,

έννοώ νά πιστέψω, δεσποσύνη, κι ἄς σᾶς ρωτήσω...
εἶπεν ὁ Γεώργος.

Σ' ἀφ' τὸ μεταξὺ ἡ δεσποσύνη Ὀλυμπία ἀρ-
χισε νά τηράη γύρω Κι ἀλήθεια πῶς καὶ δὲν πή-
ραμε καὶ οἱ ἄλλοι μέρος στὴ συζήτηση ; Πῶς καὶ
δὲν ἀρχίσαιμε τὰ γέλοια καὶ τὰ ξεφωνητὰ ἀκόμα ;
Παράξενο, μὰ κι ὄχι παράξενο. Ἡ συζήτηση ἔπρεπε
νά βγῆ πέρα. Ἄς κακοκαρδίζονταν τὰ κορίτσια.
Ἐπειτα θὰ θύμωνε κι ὁ Γεώργος. Γι' ἀφ' τὸ εἴμαστε
ὀμοῖθεάτες ;

Σοβαρὰ, καὶ μὲ Ζαππίδες κι Ἀρσακειάδες μό-
νος ἀφ' τὸς μπορούσε νά συζητήσῃ. Κι εἶταν περίστασις.
Ἄφ' τὸς μόνος εἶχε καὶ πομονή. Κι ὄχι πῶς εἶναι
τόσο βραρετὲς κι ἀποκροιστικὲς οἱ δεσποινίδες τῷ
σκολειῷ μας στὴ συζήτηση. Ἴσα-ἴσα εἶναι χαριτω-
μένες πὺ πολὺ κ' ἔφθυμες καὶ διασκεδαστικὲς. Καὶ
σοῦ κινουὲν καὶ τὴν περιέργεια, κ' ἴσως καὶ τὸ θαν-
μασμὸ, μὲ τὴν ἀταραξία πού ξεστομίζουσιν ὅ τι λάχῃ,
καὶ μὲ τὴν ἐφκολία πού καταπιάνονται συζήτηση
γιὰ ὅ,τι λάχῃ. Ἄχ ! καὶ τὰ καμώματά τους κάθε
πὺ θὰ τὰ φέρῃς στὰ στενά ! Νὰ, κ' ἡ δεσποσύνη
παιδαγωγὸς πῶς ἀνησυχεῖ τί γκριμ τσεσ πού κάνει,
τί σιχασιὰ δείχνει πῶς αἰστάνεται, πῶς ζαρώνει τὴ
μύτη της ! Σταναχωριέται... Τί θὰ τῆς ρωτήσῃ ἀφ-
τὸς ὁ ξεφρενιασμένος ὁ μαλλιάρος ;

Μὰ τὸ χόλιασμα δὲν ἔχει τὸ λόγο του : Ὁ φί-
λος μας δὲν εἶτανε ὡς τόσο ἀδιάκριτος. Δὲν ἐσκό-
πεθε ποτὲς νὰρχισῃ ζέταξῃ. Εἴξερε νὰ συμπονή καὶ
νᾶναι ταπεινός. Συνέχισε : Κι ἂ σᾶς ρωτήσω τί
ἄλλο μᾶς μαθαίνουν ; Φυσικὴ — «πάρτε ἀπὸ δῶ ὡς
ἐκεῖ» ; Μαθηματικά ; τίς τρομερὲς ἐννοιες τοῦ θετι-
κοῦ καὶ τοῦ ἀρνητικοῦ ; Σφίγκες. Ἱστορία ; ξερὰ
γεγονότα καὶ χρονολογίες ; Μὰ ἄς κοντολογήσουμε,
δεσποσύνη, ἔκανε ὁ Γεώργος, νεβρικὰ κουνώντας τὸ
κεφάλι καὶ τινάζοντας τὸ δεξί του χέρι. Μὴν ἐπιμέ-
νετε ἄδικα, τίποτε ἄλλο δὲν ξέρουμε, καὶ δὲ φταίμε
μεῖς βέβαια. Ἐπειτα ἐγὼ γιὰ μιὰ στιγμή παραδέ-
χουμαι πῶς καὶ κάτι ἄλλο μαθαίνουμε. Πάλι τὰ
Ἑλληνικὰ, τὰ Λατινικὰ, οἱ Ἑλξεις, οἱ γεροντικ-
κὲς, τὰ εἰς της πης - δῶδεκα ὥρες, καὶ εἰλοσιν ἀπ
τίς τριανταξέξῃ της ἐδδομάδας, δὲ μνήσκουν ;

Σειρὰ τῆς Ὀλύμπιας : Δὲν τᾶρνεῖμαι, κύριε.
Ἐντούτοις καὶ σεῖς δὲν ἀρμόζει νὰ ἀρνηθῆτε πῶς
εἴσθε ὀλίγον παράξενος μὲ ὅσα λέτε. Δὲ βλέπω τί
σχέσιν ἔχουν ὄλα ἀφ' τὰ μὲ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ γλώσσα
ἀφ' τῆ τῶν μαλλιάρων εἶναι κάτι τὸ σιχαμερόν, ἐνῶ
ἡ ποιητικωτάτη γλώσσα τοῦ σχολείου μας εἶναι καὶ
ἔβηχος, καὶ λαξεφτή, καὶ γενικώτερον κάτι ὠραῖον
καὶ ἔδμορφον.

Ρητορικὰ τὰ εἶπεν ἡ δεσποσύνη. Καὶ τὸ νό-
στιμο τὰ εἶπε καὶ ἀρκετὰ ζωντανά. Ἐκινήθησαν

καὶ οἱ ἄλλες οἱ φιληνάδες. Χαμογέλασαν. Ἐτσι
βέβαια.

Μὰ κι ὁ Πιάστης δείχτηκε ὀρμητικώτερος.

— Δὲν παραξενέδουμαι πού δὲν καταλαβαίνετε
τί σκέψη ἔχουνε τὰ ὅσα λέγω μὲ τὴν παρτσαλοῦ
καὶ μὲ τὴν μπογιαντισμένη σου, τὴ χυτρόχειλη, τὸ
ψωφίμι, τὴν καθαρέβουσα σου καὶ μὲ τὴν παρ-
θένα μου πού ξέρει καὶ κλαίει, πού ξέρει καὶ γελά,
πού λυπάται, πού χαίρεται, πού μανίξει, πού θυ-
μώνει, πού κινιέται, πού ἀγαπᾷ, πού φιλᾷ, πού
μισᾷ, πού σαλέθει, τὴ βεργολίγερη, τὴ γλώσσα τῆς
μάννας μας, γλώσσα τῆς καρδιάς μας, γλώσσα τῆς
ζωῆς μας. Ὅμως θυμηθῆτε τὸν ὀρισμὸ τῆς διδα-
σκαλίας, δεσποσύνη, καὶ πῆτε μου πού μιλιέται ἡ
γλώσσα πού μᾶς διδάσκουν, πού χρησιμοποιεῖται,
πού πληθαίνεται, πού ἀπλώνεται ; Στὸν κύκλο τῶν
πεντέξῃ ; Πού ἡ φιλολογία της ; Χάνουμε καιρὸ.
Τὰ λέγει ἡ Ἐπιστήμη, πού λυποῦμαι, σᾶς βε-
βαιώνω, πού δὲν ἐλάθατε ἀκόμα καιρὸ νὰ τὴ γνω-
ρίσετε, ἡ ἐπιστήμη, ἡ ἀλήθεια, ἡ ἀπόλυτη ἀξία,
τὰ πράματα. Ὅλα τούτα δὲν τὰ σκαμπάζουμε.
Ὅγδόντα χρόνια εἶναι ἀφ' τὰ πού τὰ διαγουμεῖσαιμε.
Πεθαμένα κυνηγᾶτε τὰ πεθαμένα ἐμὼς πεθαμένα.
Δὲν ξαναζοῦν...

Κ' ἔλεγε κ' ἔλεγε ὁ φίλος. Φόρα μιὰ φερὰ. Θὰ
καταντούσαιμε ἴσως σὲ καμμιά νεβρική τελεία
μ' ὄλο πού τέτοια τερτίπια ξέρω νὰ μὴν εἶναι τῆς
ἴδιουσυγκρασίας τοῦ φίλου μας. Στάθηκε κανένα
λεπτό. Μεῖς θαρρέψαμε πῶς ἐτέλειωσαν κ' ἔπρεπε
νὰ τέλειωσαν. Ἐζύγωνεν ἡ ὄρα γιὰ τὴ βερκάδα
πού λογαριάζαμε νὰ πάμε. Ἴσα ἴσα πῆρε νὰ ζυ-
γώνῃ τὰ σύνορα τοῦ κάτω κόσμου ὁ ἥλιος. Ὁ σ-
ρόκος πού φουσοῦσεν ἀνάλαφρα πολυῶρα ἔπεσεν
ὀλότελα, κ' εἶτανε λάδι πέρα ὡς πέρα ἡ θάλασσα.
Ὅλωνῶνε οἱ καρδιὲς πρόσμεναν νὰ κόψῃ ἡ συζή-
τησις. Θὰ χάναμε ἀλλοιῶς τόσην ὀμορφιά !

Μὰ ὁ φίλος συνέχισε. Ρητορία.

— Γνώσεις, γνώσεις, δεσποσύνη. Ἀφ' τῆς χρειά-
ζονται. Δουλειὰ, πράγματα, ὄχι εἰδῶλα, γιὰ νὰ
συζητήσῃς κάπως ζουμερά. Γνώσεις. Ἀλήθεια.
Γιατί, βέβαια, ὅπως πρέπει νὰ ξέρετε σεῖς, τούλα-
χιστο, πού θὰ διαμορφώσετε τὸν κόσμο μας τὸν
καινούριο, οἱ γνώσεις ξεγλυτώνουν τὸν κόσμο ἀπ'
τὴν πρόληψη, ἀπ' τὸ ψέμα. Ὅ,τι ἀπ' ὅσα ἔχεις
μέσα στὸ μυαλό σου ἔχει ἀποδειχτεῖ ἀληθινὸ, νὰ οἱ
γνώσεις. Ἀληθινὸ - ὅ,τι συμφωνεῖ μὲ τὰ πράγματα
«factum» τῆς ζωῆς. Ἀλήθεια μᾶς χρειάζεται.
Ἀνοιχτὰ τὰ μάτια, φιλοσοφικὴ διανόηση. Τί γίνε-
ται, τί δὲ γίνεται, πού οἱ νόμοι τούτοι, πού οἱ νό-
μοι κείνοι. Ἀλήθεια ! Καὶ τὴν ἀπόλυτη ἀλήθεια
δὲν τὴν ξέρουμε, βέβαια. Πρὸς τούτη πάντα βαδί-

ζουμε — προδέδουμε. Μά ξέρουμε μέρος. Και οι γεννιές των ανθρώπων, ή μιὰ κατόπι στην ἄλληνε, παίρνουντες κάθε βαθμὸ ἐπίγνωσης τῆς ζωῆς «γνώσεις» γιὰ νὰ σημειῶ ξεκινήσου, τίς γνώσεις τοῦτες τίς ὡς τὰ χθὲς ἄγνωστες τίς μεταχειρίζονται σὰν ἓνα κλειδί γιὰ νὰ νοιώξουνε τίς θύρες ἄλλων μυστηρίων. Ἔτσι: τὰ ἔρια τῆς πρόληψης συμμαζέδονται, κονταίνουν, μικραίνουν δλοένα, κ' ἔτσι πολιτίζεται ὁ κόσμος. Μιλᾶτε γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, μὰ ποῦ νὰ σκαμπάζετε ἀπ' τὸ κυριώτερο πρᾶμα ποῦ χρειάζεται γιὰ τέτοια συζήτηση — ἀπ' τὴν κ. Γλωσσολογία. Μὰ κι ἀπ' ἀφτὴ ποῦ νὰ ξέρετε ἀφοῦ τίποτε ἀπ' τὴ ζωὴ δὲ μᾶς μαθαίνουνε, καμιμιά ξήγηση τοῦ κόσμου τοῦ πολύφανου, κανένα ξεχώρισμα σχέσεων, συγγενειῶν κ.τ.λ. (Ὁ Ἄραπάδες μὲ τὴν πίστη τους πὼς θὰ πάθῃ ὁ ἀφέντης τοῦ ἡσκιου ποῦ θὰ πατήσῃ καμιμιά ὕαινα πάνου του, καὶ μεῖς μὲ τὴν ἀνόητη ὑποστήριξη τῶν τύπων. Τὰ ὀνόματα, ἡ γεννιά μας! Σπουδαία! Εἶναι κι ἄγριοι στὴν Ἀφρικὴ ποῦ πιστέβουνε τόσο πολὺ στὰ ὀνόματά τους ποῦ τὰ βαστοῦνε καὶ μυστικά. Ὁ τύπος-οὐσία γι' ἀφτούς. Ἄκατεχιά! Χωρὶς μάτια, χωρὶς παρατηρηκότη, χωρὶς πράματα. Γνώσεις! Χωρὶς ἀφτὲς ἢ πρόληψη, ἢ ψεφτιά βασιλέβει. Τὰ μάγια, τὰ σταδροκοπήματα — ἔλα τοῦτα σημάδια βαρβαρισμοῦ. Ἀπολιτισιά. Ἡ ζωὴ τοῦ πολιτισμένου ἀθρώπου πάγει, καὶ τείνει, νὰ κυδερνιέται καὶ νὰ κανονίζεται πάντα γιοματώτερα ἀπὸ μιὰ ἀντίληψη λογική, ἀπὸ ἓνα κοίταμα, τοῦ νόμου τῆς ἀλήθειας, καὶ τῆς μεθόδου.

Ἄρνιέστε τὸ Δημοτικισμό. Ποιὸς ὁ λόγος; κανεῖς. Ποῦ ἢ ἐπιχειρηματικότητά σας; Πουθενά. Πείσμα μόνο, τειπελιά, πνέμα ρουτίνας, ἀδράνεια. Στεκάμενα νερά. Γνώσεις, δεσποινίδες, δουλειά, κύριε, ἀλλοιῶς δὲ θὰ γίνετε ποτέ μαλλιαροί, μ' ἄλλα λόγια θὰ πάτε πάντα ἀντάμα μὲ κείνους ποῦ πιστέβουνε στὸ διάβασμα τοῦ γιατρικοῦ στᾶστρα καὶ στὸ φεγγάρι, καὶ φτιοῦν στοὺς κόρφους τους, καὶ τάζουνε λαμπάδες, κι ἀνάβουνε καντύλια, καὶ προσμένουν νὰ πέσουν οὐρανόθεν οἱ πῆτες νὰ τίς φάν..

Καὶ τέλειωσε ὁ φίλος μὲ γέλοια καὶ μὲ τινάγματα χεριῶν καὶ μὲ τεντώματα τοῦ λαιμοῦ, καὶ μ' ἄλλες ὅμοιες κινήσεις ἐθουσιασμοῦ κι ἀφτοπεποίθησης.

— Μπράβο, μπράβο, μοντέρνε. Ξεσπάσαμε ἔλοι στὶς φωνές. Καὶ γέλοια, καὶ χεροκροτήματα.

Κ' εἶτανε τὸ τέλος. Τὸ ξέραμε ἔλοι. Δὲν εἶτανε ἢ πρώτη συζήτηση.

Ἡ δεσποσύνη Ὀλύμπια — συζητήτρια γελοῦσε κι ἀφτὴ, ἔτοιμη — στὸ πόδι — γιὰ τὴ βαρκάδα ποῦ θὰ μᾶς δροσολογοῦσε.

— Πάμε, παιδιά.

— Πάμε, πάμε, στὸ λιόγερμα — «τῆς θάλασσας καὶ τοῦρανοῦ κοράλλι». Ἔκανε ὁ Γεώργιος κοιτάζοντας τὴ δεσποσύνη Ὀλύμπια στὰ μάτια καὶ δείχνοντας τοὺς γυαλοῦς. — Πάμε πεισματάρια, φώναξε στοὺς μῶλους, ποῦ

«ἐγὼ εἶμαι ὁ χτυπημένος, λέγει ὁ ἓνας, ἀπὸ τοὺς χτύπους τῆς καρδιῆς»

Εἶμαι ὁ καλὸς τοῦ νιοῦ καὶ τῆς Παρθένου, καὶ μὲ πλουμίσεις, Ἔρωτι, καὶ μ' ἀλιφροσιτιῆς.

Πάμε στοὺς μῶλους τοῦ ποιητῆ μας, τοῦ Παλαμά μας. Ποῦ εἶναι ὁ δικός σας; Ἄ, πρέπει νὰ γίνουμε, ἔλεε, ἔλοι, μαλλιαροί. Μπρός.

Κι ὁ Γεώργιος πρῶτος, κι ἔλοι μας κατόπι, μὲ χάχλατα καὶ μὲ πηδημάτα, μὲ γέλοια ἀπ' τὴν καρδιά μας ριχτήκαμε στὴ βάρκα γιὰ τοὺς μῶλους.

ΣΤΑΒΡΟΣ ΜΑΒΡΟΘΑΛΑΣΣΙΤΗΣ

Σωζόπολη 30.VII.912

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ. Ἐβρισε τοὺς ἀξιωματικούς μας, ἔσοι βγαίνου ἀπὸ τὴ Σκολὴ τῶν ὑπαξιωματικῶν, ὁ Γάλλος συνταγματάρχης Ζενέν; Ὁχι. Τὸ ὄχι αὐτὸ τὸ λέει ὁ ἴδιος ὁ συνταγματάρχης σὲ γράμμα του πρὸς τὸ στρατηγὸ Ἴντοῦ. Κι ὅμως οἱ ἀξιωματικοί μας ἐπιμένουν πὼς τοὺς ἔβρισε καὶ **συνέπιονται**, ἴσως καὶ συνωμοτοῦν, ἴσως καὶ ἐτοιμάζουν καὶ κανένα κίνημα.

Στὴ Βουλγαρία καὶ στὴ Σερβία τὴν ὥρα τούτη οἱ ἀξιωματικοὶ δὲν ἔχουνε ζήτημα Ζενέν. Οἱ δικοί μας ἐδῶ ἔχουν. Ἴσως γιὰτὶ ἐμεῖς δὲν ἐννοοῦμε ποτὲ νὰ φρίσουμε τὰ κομματικά, κι ἀξιωματικοὶ ἂν εἶμαστε, καὶ σὲ παραμονὲς τελιωτικῆς καταστροφῆς κι ἂ βρισκόμαστε.

Ποῦ νὰ μὴ βασκαθοῦμε.

—><—

ΜΑΥΡΟ ΣΗΜΑΔΙ. Μὲ συμπάθεια καὶ μὲ θαυμασμὸ παρακολουθοῦμε τὸ πατριωτικὸ κίνημα τοῦ κ. Θεμ. Σοφούλη κάτου στὴ Σάμο, μὰ δὲν τὸ κρύβουμε πὼς κάπια κρυάδα νιώσαμε σὰ διαβάσαμε τὴν προκήρυξή του πρὸς τὸ Σαμιώτικο λαό, γραμμένη σὲ μιὰ ἀπελπιστικὴ ὑπερκαθαρεύουσα. Κατέβηκε κάτου στὴ Σάμο γιὰ νὰ σήσει ἢ γιὰ ν' ἀνάψει ἐνθουσιασμὸ ὁ κ. Σοφούλης; Καὶ πὼς αὐτός, ἀντισκολαστικὸς στὸ βάθος καὶ μέλος ἀπὸ τὰ πρῶτα